

Formandens beretning til generalforsamlingen 2017

Danmark er et foreningsland med tradition og interesse for foreninger og sammenslutninger. Det kan godt give et broget billede og gør det også i relation til interesser omkring fåreavl og fårehold. Set udefra viser fåreverdenen et broget skue. Gotlænderforeningen eller ”Foreningen for Gotlandske Pelsfår i Danmark”, som den strengt korrekt hedder, fungerer parallelt med en række andre raceforeninger. Der er også landsdækkende organisationer: ” Dansk Fåreavl” og ”Fællesorganisationen Får”, hvis status er ukendt. Medlemmer af Gotlænderforeningen er medlem af ”Brancheforeningen Får og Geder”. ”Fåreafgiftsfonden” er nedlagt. ”Team Fårerådgivning” har hen over året udsendt en række nyhedsbreve og et elektronisk eller trykt blad ”Nyt om Får”. Aktiviteterne har opnået så stor opbakning, at Team Fårerådgivning og deres aktiviteter videreføres.

Men jeg vil forlade dette brogede billede og stille skarpt på avl af Gotlændere.

Hvad gør foreningen for avl af Gotlandske Pelsfår? En væsentlig del er at afholde/gennemføre aktiviteter, så foreningens medlemmer kan få støtte og vejledning omkring at frembringe gode racekarakteristiske dyr/lam, så der kan produceres lammeskind, uld og kød af høj kvalitet.

Gotlænderavlere kan gå ind i projektet på forskellige niveauer. Nogen får dækket deres behov ved at sende deres skind til garvning gennem en af foreningens lokale klubber, og hvad der derefter er væsentligt er, at man vurderer skindene. Når de kommer tilbage. I lokalklubberne gives vejledning i, hvad det er, man stræber efter - avler hen imod - det giver nemlig mulighed for at vælge de rigtige ”forældredyr” ud til fortsat avl.

Næste niveau er, at man beslutter sig for at deltage i mønstringerne. Forudsætningen for det er, at man er tilmeldt Elitlamm og har dyr, der er stambogsført i Elitlamm i Sverige. Det var der i august 2017 46 besætninger der deltog i, 23 på Sjælland-Fyn, 23 i Jylland, heraf 2 prøvemønstringer. Når den enkeltes mønstringsresultater er indrapporteret til Sverige, får man informationer tilbage, som angiver avlsværdier for de enkelte dyr. Informationerne gives særskilt for: farve, lok og pelshårsegenskaber. Så er man forsynet med et godt grundlag for at kunne vælge af dyr til videre avl. To gange om året udgiver Elitlamm lister over de bedste besætninger mht. henholdsvis pels- og kropskvalitet. På begge lister optræder danske besætninger i den gode ende af spektret. Listerne kan ses på Elitlamm.com: toplister.

Forudsætning for at det kan køre, er at foreningen råder over mønstrere. **Det er det springende punkt og det er væsentligt for denne beretning.**

Der er gennem tiden gjort meget for at interessere Got-avlere for at engagere sig i mønstring og melde sig til at deltage i aktiviteterne. I den sammenhæng er det svært at have det helt store smil på - ”Der mangler mønstrere”

Er du interesseret i avl med Gotlandske pelsfår, så er en god indgang til det at melde sig som mønstringsaspirant. Der er ikke krav om at man skal have dyr med høj pelskvalitet - der er en sandsynlighed for at man får det.

Det angives i litteratur om fåreavl, at vædderen er den halve besætning, derfor gør vi i foreningen mere ud af dem.

Næste skridt i avlsarbejdet er derfor, at årligt afholdes Landsbedømmelser af godt mønstrede væddere på Sjælland og Jylland/Fyn. Aktiviteten tjener til en første sortering af årets væddere, men skal også tjene til, at gotavlere kan få set deres væddere sammen med andre avleres. Her sidder de gode pelsskind på dyrene og man kan som avler gennem sammenligning se, hvor det er man ikke kan leve op til standarden - eller man kan konstatere: at det er ik´så dårligt. For den aktivitet er der tale om en faldende deltagelse hen over de seneste år. I et forsøg på at få flere til at deltage i landsbedømmelserne er det blevet gratis for hver avler at få bedømt to væddere. Det gav sig ikke synlige udslag.

Gotlandske Pelsfår har også andre udstillingsvinduer. Dyrskuer, hvor bedømmelseskriterierne er noget anderledes end ved mønstringerne. Her lægges der vægt på eksteriør, pelskvaliteter indgår ikke i bedømmelsen. Gotlænderne har været repræsenteret ved Roskildeskuet. De store skuer i Jylland og på Fyn var uden Gotlændere. Men det største udstillingsvindue er Fårets Dag påskelørdag. På landsplan var der 17 besætninger med gotlændere. I nogle tilfælde sammen med andre racer, der havde slået stalddørene op. Her er klientellet nok i begrænset omfang kommende fåreavlere - det er i nogen udstrækning "Byen" der kommer på landet og evt. køber skind og kød. Ved finalen - det kan man vel godt kalde Træffet i oktober - bliver fremmødte væddere kropsbedømt og pelsbedømt i nedklippet stand. Kropsbedømmelsen stod Bent Kristensen for i 2016. I bedømmelsen blev der lagt væg på kropsbygning, men også på dyrenes førlighed. Gotlændere skal gå "ordentlig" på deres ben, de skal have evne til at afgræsse store arealer. Bedømmelse af pelsegenskaber blev forestået af vores svenske landsdommer Katarina Fritjofsson, som også er dommer ved de to landsbedømmelser. Resultater og rangeringer kan ses på gotlam.dk. Avlsmæssigt er en stor gevinst ved Træffet, at den afsluttende vædderauktion er medvirkende til at avlere kan købe en god vædder frem for bare at købe en "grå" vædder. Et nyt tiltag fra 2016 var, at der blev givet point til de indleverede skin til bedømmelse. De tre bedste skind i hver kategori: plaid, pels og måtte, blev udvalgt og vinderne præmieret. Bedømmer var igen Katarina med hjælp fra kyndige avlere.

For alle de aktiviteter, der er omtalt er der stramme regler, der skal sikre mod at der overføres smitte mellem de dyr der bringes sammen. Klovsygeattesten er gjort gyldig i 3 år, dvs at der for manges vedkommende efterhånden skal tages nye tests, så vi fortsat kan mødes.

Gennem Gotlænderforeningen sendes et stort antal skind til garvning i Sverige. I 2016 var antallet 3020 skind. Da udviklingen i skindenes kvaliteter er gået i retning af større lok blev der i efteråret bestilt garvning af skind med en hårlængde på 50 mm. Stor spænding i ventetiden og stor succes.

Nu har det i denne beskrivelse drejet sig om skind, men der også sket noget på uldfronten. Produktionen af en klassisk "Gotlænderplaidplaid" blev sat i gang igen. Anne Hjelm fik samlet ønsker fra medlemmer, så der kunne afgives en ordre på 360 plaider - og markedet blev endda ikke mættet.

Det ovenstående giver trinvis en beskrivelse af foreningens formål. På alle trin er der ydet store indsatser fra foreningens medlemmer. Det gælder: Ejere af gotlænderbesætningerne, lokale klubber og klubformænd med deres forskellige arrangementer - skindindsamling og skindudlevering. Stor indsats fra mønstringskoordinatorer, mønstrere og arrangører af landsbedømmelser og træf med tilhørende generalforsamling og vædderauktion og stor tak for det.

Som formand de seneste fire år har jeg været tæt på det spændende samspil mellem disse aktiviteter og har haft stor fornøjelse af samarbejdet med aktørerne. Trådene samles hos redaktør, kasserer, bestyrelsesmedlemmer og formand - det har været inspirerende, udfordrende, lærerigt og givende. Tak for godt samarbejde - tak for fire gode år.

Holger Philipsen
Formand